

Wyjaśnienia Ministerstwa Finansów, w związku ze zgłaszanymi przez jednostki samorządu terytorialnego wątpliwościami związanymi ze stosowaniem przepisów prawa (zawarte w piśmie nr ST1-4834-1044/06 z dnia 29 września 2006r. skierowanym do Prezesów RIO), w sprawach dotyczących:

1) Ujmowania odsetek naliczonych od nieterminowo regulowanych należności Skarbu Państwa w dochodach powiatu oraz wykazywania w księgach rachunkowych Starostwa nieruchomości Skarbu Państwa oddanych starostwu w zarządzanie.

Na mocy art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – odsetki z tytułu nieterminowo regulowanych należności, stanowiących dochód budżetu państwa, w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, przekazywane na rachunek dochodów budżetu państwa, w 5% stanowią dochody własne powiatu.

Definicję aktywów podlegających ujęciu w księgach rachunkowych starostwa określa art. 3 ust 1 pkt 12 ustawy o rachunkowości. Zgodnie z tym przepisem, przez aktywa rozumie się kontrolowane przez jednostkę zasoby majątkowe o wiarygodnie określonej wartości, powstałe w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Zakres gospodarowania zasobem nieruchomości Skarbu Państwa, oddanym starostwu do zarządzania, określony w art. 23 ust. 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami, nie daje podstaw do traktowania powierzonego mienia jako aktywów starostwa, stąd też nieruchomości wchodzące w skład zasobu Skarbu Państwa nie podlegają ujęciu w księgach rachunkowych starostwa. Nieruchomości te natomiast ujmuje się w ewidencji pozabilansowej jednostki.

2) Sporządzania sprawozdawczości budżetowej jednostek samorządu terytorialnego, wykazywania danych w sprawozdaniu Rb-Z w zakresie uzupełniających danych o zobowiązaniach, wynikających z zawartych umów o terminie płatności na okres dłuższy niż 6 miesięcy, przypadającym w latach następnych (łącznie z leasingiem) .

Zasady sporządzania sprawozdania Rb-Z kwartalnego o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń od II kwartału 2006 r. określają przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej, które w tym zakresie stanowią kontynuację regulacji zawartych we wcześniejszych przepisach.

Zgodnie z § 18 instrukcji stanowiącej załącznik nr 34 do w/w rozporządzenia, w tabeli pt. „Uzupełniające dane o zobowiązaniach, wynikających z zawartych umów o terminie płatności, na okres dłuższy niż 6 miesięcy, przypadającym w latach

następnych (łącznie z leasingiem)”, należy ujmować dane dotyczące zobowiązań, dla których określone zostały terminy płatności dłuższe niż 6 miesięcy i zobowiązania te będą obciążały budżet jednostki samorządu terytorialnego w latach następnych, przy czym w odpowiedniej kolumnie jednostki te zaznaczają, czy dane te są ujęte w zobowiązaniach wg tytułów dłużnych, czy nie. Zatem w tabeli tej ujmuje się również zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek, dla których określone zostały terminy płatności dłuższe niż 6 miesięcy, ujęte w części E „Zobowiązania według tytułów dłużnych”, przy czym spełniają one dodatkową przesłankę, warunkującą ujęcie ich w danych uzupełniających, a zatem termin płatności przypada w roku następnym.

Wartość nominalna zobowiązania wynikającego z zawartych umów o terminie płatności, na okres dłuższy niż 6 miesięcy, przypadającym w latach następnych łącznie z leasingiem, stanowi wartość zobowiązania pomniejszoną o spłacone raty na koniec danego okresu sprawozdawczego.

Termin zakończenia spłaty zobowiązania powinien wynikać z harmonogramu przyjętego w umowie.

3) Sporządzania sprawozdania Rb-33 półrocznego/rocznego z wykonania planów finansowych funduszy celowych (nieposiadających osobowości prawnej).

Sprawozdanie Rb-33 półroczne/roczne z wykonania planów finansowych funduszy celowych (nieposiadających osobowości prawnej) dotyczy funduszy stanowiących wyodrębniony rachunek bankowy, którym dysponuje organ wskazany w ustawie tworzącej fundusz. Podstawą gospodarki finansowej funduszu celowego jest roczny plan finansowy, a wydatki funduszu mogą być dokonywane tylko w ramach posiadanych środków finansowych obejmujących bieżące przychody i pozostałości środków z okresów poprzednich (art. 29 ust. 5 i 6 ustawy).

W dziale B w kolumnie „Plan” powinny być ujęte dane wynikające z planu wydatków uchwalonego przez organ stanowiący, natomiast w kolumnie „Wykonanie” należy wykazać wszystkie zmniejszenia funduszu celowego, tj. koszty (klasyfikowane według paragrafów) oraz inne niż koszty zmniejszenia funduszu.

Zgodnie z przepisami § 6 ust. 1 oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. nr 115, poz. 781), sprawozdanie Rb-33 jest sporządzane na podstawie ksiąg rachunkowych – kwoty wykazane w tym sprawozdaniu powinny być zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

W związku z powyższym, z funduszu może być finansowany zakup środków trwałych, natomiast fundusz nie może nabywać składników majątku trwałego na własność. Fundusz nie posiadający osobowości prawnej, jest bowiem wyodrębnionym rachunkiem bankowym, stanowiącym jedynie źródło określonego finansowania, zatem wszystkie środki trwałe powinny stanowić własność jednostki samorządu terytorialnego.

4) Tworzenia rachunku dochodów własnych.

Zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy o finansach publicznych z dnia 30 czerwca 2005 r., jednostki budżetowe uzyskujące dochody z:

- opłat za udostępnianie dokumentacji przetargowej;
- spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej na rzecz jednostki budżetowej;
- odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie, bądź użytkowaniu jednostki budżetowej

- mogą je gromadzić na wydzielonym rachunku dochodów własnych.

O gromadzeniu dochodów z w/w źródeł decyduje kierownik jednostki budżetowej podejmując decyzję o utworzeniu wydzielonego rachunku dochodów własnych (art. 22 ust. 5).

Stosownie do art. 22 ust. 6 ww. ustawy, dochody własne jednostka budżetowa przeznacza na:

- sfinansowanie wydatków bieżących i inwestycyjnych związanych z uzyskiwaniem dochodów z tytułu opłat za udostępnienie dokumentacji przetargowej;
- cele wskazane przez darczyńcę;
- remont lub odtworzenie utraconego lub uszkodzonego mienia w przypadku uzyskiwania dochodów z tytułu odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie, bądź użytkowaniu jednostki budżetowej.

Ponadto - w myśl art. 22 ust. 3 ustawy o finansach publicznych – samorządowe jednostki budżetowe mogą również gromadzić na rachunku dochodów własnych dochody określone w uchwale organu stanowiącego. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwalając uchwałę, o której mowa w art. 22 ust. 3, ustala źródła dochodów własnych oraz ich przeznaczenie, a także wskazuje jednostki budżetowe, które utworzą rachunek dochodów własnych. Uchwały mogą także ustalać wysokość wpłaty do budżetu jednostki samorządu terytorialnego nadwyżki środków obrotowych ustalonej na dzień 31 grudnia (art. 22 ust.4).

Biorąc pod uwagę treść przywołanych przepisów, podkreślić należy, iż decyzję o utworzeniu rachunku dochodów własnych z dochodów wymienionych w art. 22 ust. 1 ustawy podejmują samodzielnie kierownicy jednostek budżetowych. Wskazanie jednostek, przy których utworzone zostaną rachunki dochodów własnych – o czym stanowi art. 22 ust. 4 ustawy – może dotyczyć tylko przypadków, w których rada podejmuje decyzję o utworzeniu rachunku dochodów własnych. Nie odnosi się ono zatem do jednostek prowadzących rachunek dochodów własnych ze źródeł wymienionych w art. 22 ust. 1 ustawy.

5) Ujmowania w budżecie samorządu województwa zwrotów dokonywanych przez Beneficjentów realizujących projekty w ramach Priorytetu 2 Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego .

Projekty realizowane w ramach Priorytetu 2 ZPORR są dofinansowywane w formie dotacji, przyznawanych Beneficjentom przez Instytucję Wdrażającą, którą w omawianym przypadku jest samorząd województwa. Źródłem finansowania tych dotacji są dotacje z budżetu państwa, podlegające – zgodnie z ustawą z dnia 30 czerwca 2005r. o finansach publicznych – szczególnym zasadom rozliczania (art. 144-146 oraz art. 205 ustawy o finansach publicznych).

Ze względu na źródła finansowania (dotacja z budżetu państwa) i tryb rozliczania, sposób ujęcia i klasyfikacji w budżecie województwa zwrotów środków dokonywanych przez Beneficjentów powinien być określany przez służby merytoryczne.

Należy zauważyć, iż obowiązujące przepisy nie regulują odrębnie sprawy ujmowania w budżetach samorządów województw, jako instytucji wdrażającej, zwrotów dokonywanych przez Beneficjentów niewykorzystanych środków przyznanych na finansowanie projektów.

Ministerstwo Finansów ze swej strony wyraża pogląd, iż należałoby tu zastosować analogiczne rozwiązania, jak w budżecie państwa. W związku z powyższym, zwroty dotacji dokonywane w trakcie roku budżetowego (tj. w tym samym roku, w którym nastąpiło uruchomienie dotacji), bez względu na przyczyny ich zwrotu, powinny być ewidencjonowane jako pomniejszenie dofinansowania projektu (uruchomionych dotacji) i wydatków budżetowych danego roku. Umożliwi to prawidłowe rozliczenie dotacji z budżetu państwa w skali roku. Wówczas także kwota udzielonego Beneficjentowi dofinansowania (uruchomionej dotacji) będzie zgodna z kwotą wydatków na ten cel. Zwroty dofinansowania dotyczące projektów z lat poprzednich, w szczególności dotyczące projektów już zakończonych (rozliczonych), powinny być ujmowane w budżecie województwa jako dochody z tytułu zwrotu dotacji (§ 291) i odprowadzane do budżetu państwa (§ 291) – z odpowiednią czwartą cyfrą.

Zwrot do budżetu samorządu województwa dotacji przez Beneficjentów, których źródłem sfinansowania są przyznane z budżetu państwa środki na współfinansowanie, ujęte w wykazie wydatków niewygasających budżetu państwa, należy traktować jako dochód budżetu samorządu województwa. Środki te samorząd województwa przekazuje do budżetu państwa (§ 291 klasyfikacji wydatków).

6) Ujmowania w planowaniu i sprawozdawczości budżetowej rozliczania nadwyżki wpływów z tytułu świadczonych przez zakład budżetowy usług.

W świetle - obowiązujących od dnia 1 lipca 2006 r. - przepisów § 46 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 czerwca 2006 w sprawie gospodarki finansowej jednostek budżetowych, zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych oraz trybu postępowania przy przekształcaniu w inną formę organizacyjno-prawną (Dz. U. Nr 116, poz. 783), wpływy z tytułu dochodów z najmu

i dzierżawy składników majątkowych jednostek samorządu terytorialnego oraz innych umów o podobnym charakterze w pobranych kwotach są przekazywane na dochody budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

Przepis ust. 2 ww. paragrafu reguluje natomiast sytuację, w której przychodami zakładu budżetowego mogą być wpływy związane ze świadczonymi przez zakład budżetowy usługami związanymi z administrowaniem, zarządzaniem nieruchomościami w zakresie obejmującym najem i dzierżawę składników majątkowych jednostek samorządu terytorialnego oraz innych umów o podobnym charakterze. Wpływy z tytułu świadczonych usług, o których mowa w § 46 ust. 2, pomniejszone o koszty ich uzyskania stanowią dochody budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

Należy zaznaczyć, iż różnica pomiędzy przychodami z przedmiotowych usług (najmu i dzierżawy mienia jst) a kosztami ich uzyskania nie wchodzi jednak w łączną nadwyżkę zakładu budżetowego, do której miałyby stosować się system zaliczkowych wpłat i rocznych rozliczeń z budżetem.

Ponadto, w opinii Ministerstwa Finansów, zakres świadczonych przez zakład budżetowy usług związanych z administrowaniem, zarządzaniem nieruchomościami w zakresie obejmującym najem i dzierżawę składników majątkowych jednostek samorządu terytorialnego oraz innych umów o podobnym charakterze, powinien zostać jednoznacznie określony w statucie zakładu budżetowego.

Przepis § 22 instrukcji stanowiącej załącznik nr 33 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 czerwca 2006 r., w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 115, poz. 781), jak i treść formularza, określają zasady sporządzania sprawozdania Rb-30 półroczne/roczne z wykonania planów finansowych zakładów budżetowych.

Przychody zakładu budżetowego, w sprawozdaniu Rb-30 półrocznym/rocznym z wykonania planów finansowych zakładów budżetowych, powinny być ujmowane w dziale A „Przychody”, w podziale klasyfikacji budżetowej odpowiedniej do prowadzonej działalności. Natomiast koszty związane z uzyskaniem tych przychodów należy ujmować w dziale B „Koszty i inne obciążenia” również w odpowiedniej podziale klasyfikacji budżetowej. Zasady sporządzania sprawozdania Rb-30 nie przewidują odrębnej pozycji w formularzu w celu wykazywania nadwyżki wpływów z tytułu świadczonych usług przez zakład budżetowy, związanych z administrowaniem i zarządzaniem nieruchomościami w zakresie najmu, dzierżawy składników majątkowych, ponad kosztami ich uzyskania.

Tryb rozliczania i odprowadzania do budżetu jednostki samorządu terytorialnego przez zakład budżetowy dochodów z najmu i dzierżawy lub umów o podobnym charakterze mienia jednostki samorządu terytorialnego – zdaniem Ministerstwa Finansów – może uregulować organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego w uchwale budżetowej, stosownie do przepisu art. 184 ust. 2 pkt 3 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym uchwała budżetowa jednostki samorządu terytorialnego, może zawierać inne postanowienia dotyczące wykonywania budżetu.